

1920'li yılların başında İngiliz kamuoyundaki hava nasıldı?

İngiliz basınında Kurtuluş Savaşı

AHMET GÜNGÖR ENÇER

NOTTINGHAM — Mustafa Kemal Atatürk 1927 yılının ekim ayında Cumhuriyet Halk Partisi'nin ikinci kurultayında bizzat kendisinin okuduğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yeniden doğuşunu anlatan altı günlük tarihi nutkunun 1920 yılının ilk aylarındaki olayları nakleden bölümünde şöyle demektedir: "...İnsaf ve merhamet dilemekle millet işleri, devlet işleri görülemez; milletin ve devletin şeref ve istiklali korunamaz. İnsaf ve merhamet dilemek gibi Türk prensip yoktur. Türk milleti, Türkiye'nin gelecekteki çocukları bunu bir an hatırdan çıkarmamalıdır..."

Ulusal kurtuluş hareketinin başladığı 1919 yılından cumhuriyetin ilan edildiği 1923 yılı sonuna kadar Mustafa Kemal Atatürk ve Kuvayı Milliyecilerin girişimlerinin hepsinde yukarıdaki cümlelerin özü olan, inançlarından ödün vermeyen gururlu, sabırlı bir tutum gözlenir.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında işgalci galip ülkelerle ilişkilerimizde İstanbul Bab-ı Âli Hükümeti ile Ankara Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin tutumları arasında en büyük farklılık; birincisinin ülkenin geleceğini büyük devletlerin merhametinde araması; ikincisinin ise ülke çıkarlarını ne pahasına olursa olsun sonuna kadar milletin savunacağına inancı olarak belirlenmektedir.

Yetmiş yıl önceki İstanbul hükümeti idarecilerinin dış politikadaki bu merhamet dilenci-

zim ve resimli yorumlarda açıkça gözlenmektedir.

1920 yılı, Birinci Dünya Savaşı'nın galipleri müttefiklerce, bilhassa Türk probleminin çözülme yılı olarak görülmektedir. Türkler artık Avrupa, Balkanlar ve Ortadoğu'da bir güç olmaktan çıkarılacak, İngilizlerin vesayeti altında görünüşte bağımsız bir ülke haline getirilecektir.

Direnme ve bedeli

1920 yılının ikinci yarısından sonra İngiliz basınında, sultan ve İstanbul hükümeti dışında henüz küçümsenmekle birlikte Ankara'daki Milli Meclis'in ve Heyeti Temsiliye'nin de Türklerle ilişkilerde göz önünde tutulması gereken bir güç olduğu kabul edilmektedir.

Hantal, çirkin, tembel, şalvarlı, yaralı, bereli Türk karakteri, hâlâ İngiliz karikatür sanatçılarının tercih ettikleri prototip Türk karakteri olarak devam etmekle beraber, kimi zaman palasını sallayan bir bıçkın, kimi zaman da zamanın modasına uygun giyinmiş genç bir adam olarak çizilen yeni bir Türk modeli de ortaya çıkmaktadır.

Türkiye ile ilgili bütün ilişkilerde sultan ve idarecilerinin baş eği, yumuşak ve hatta zaman zaman kraldan çok kralcı tutumlarından son derece memnun olan İngilizler, Ankara'daki milli hükümetin gittikçe kuvvetlenmesi ve önem kazanmasından rahatsız olmaktadır. Türk probleminde ortaya çıkan bu yeni faktörü nötralize etmek ve Ankara Büyük Millet Meclisi'nin önemini küçültmek gaye-

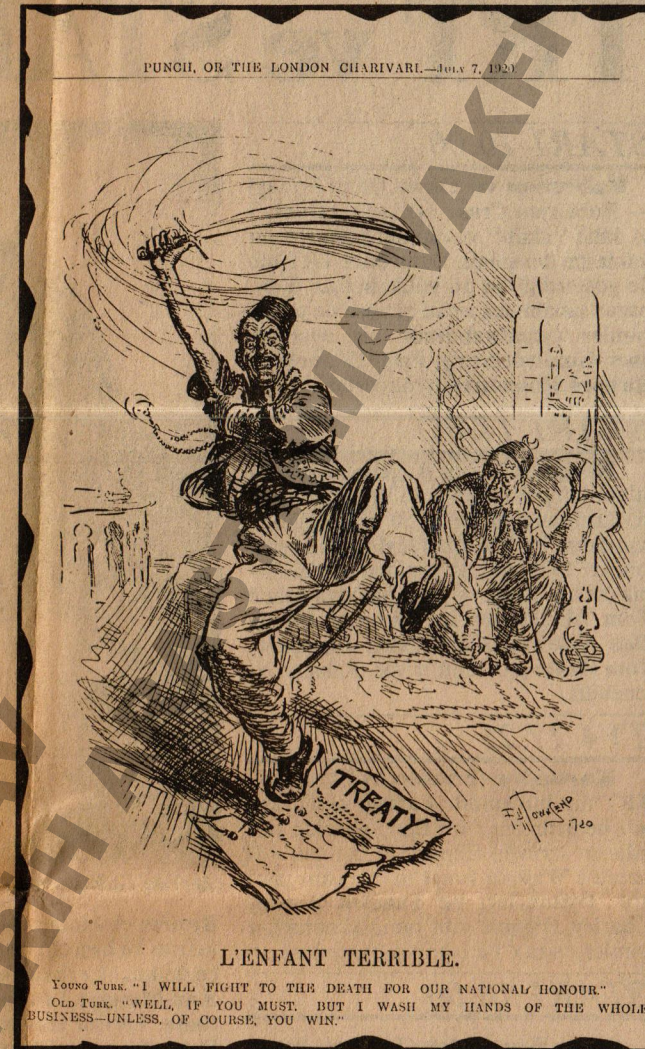

TURKEY (anxious to save the Peace Conference from embarrassment). "EUROPE! WITH ALL THY FAULTS I LOVE THEE STILL. IF THOU INSISTEST, I AM PREPARED TO STAY WITH THEE, BAG AND BAGGAGE."

TÜRKLERDEN BİR ÖDÜN DAHA — Türkiye - (Barış Konferansının müşkül duruma düşmesinden endişeli) Avrupa, bütün kusurlarına rağmen seni hâlâ seviyorum. İsrar edersen pılı-pırtımla seninle kalmaya razıyım. (Punch, 14 Ocak 1920)

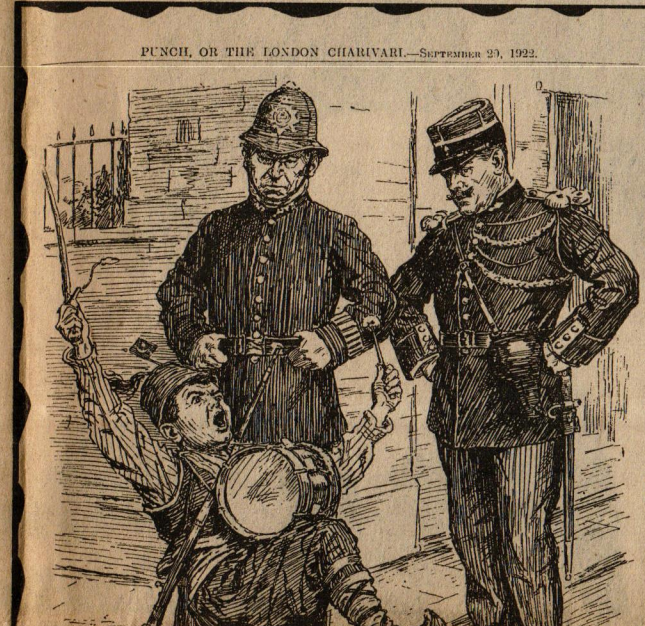

PUNCH, OR THE LONDON CHARIVARI.—SEPTEMBER 13, 1920.

YOUNG TURK. "I WILL FIGHT TO THE DEATH FOR OUR NATIONAL HONOUR." OLD TURK. "WELL, IF YOU MUST. BUT I WASH MY HANDS OF THE WHOLE BUSINESS—UNLESS, OF COURSE, YOU WIN."

AFACAN ÇOCUK — Bu karikatürde Sevr Barış Anlaşması'nı reddeden Mısak-ı Milliçiler, kuru sıkı atan, çılız, traşsız bir külhanbeyi olarak çizilmekte; arka planda ise Sultan ve İstanbul politikacıları da nargilesini tütüren yaralı bereli bir kişi olarak çizilmektedir. Kuvayı Milliyeci genç Türk "milli şeref ve namus uğruna ölüncüye kadar savaşaçağın" ilan etmektedir. Sultan ve taraftarlarını temsil eden ihtiyar Türk ise 'Savaşırsan senin bileceğin iş, ama ben bu işte yokum; kazanırsan o zaman işler değişir' diyerek Sultan'ın tahtını korumayı düşünmekten başka bir kaygısı olmadığını vurgulamaktadır. (Punch, 7 Temmuz 1920)

PUNCH, OR THE LONDON CHARIVARI.—SEPTEMBER 23, 1920.

GUARDIANS OF THE PEACE. M. BRIAND. "I AM OF OPINION THAT THIS IS NOT THE PSYCHOLOGICAL MOMENT FOR US TO INTERVENE." MR. LLOYD GEORGE. "ONCE MORE I FIND MYSELF IN CORDIAL AGREEMENT WITH YOU."

BARİŞ BEKÇİLERİ — Sakarya Savaşı'nın arifesinde yayımlanan bu karikatürde arka planda Türk ve Yunanlılar kanlı bıçaklı birbirlerine girerlerken Fransız Jandarması kıyafeti giymiş BRIAND, Türk probleminin onlar adına Yunanlılar tarafından çözümleneceğini ima ederek Lloyd George'a kavgaya müdahale etmek için uygun bir zaman olmadığını söylemektedir. İngiliz Başbakanı da kurnaz kurnaz ona katıldığını belirtmektedir. (Punch, 17 Ağustos 1921)

PUNCH, OR THE LONDON CHARIVARI.—MARCH 25, 1923.

liği, zamanın İstanbul aydınları arasında da değişen oranlarda yandaş bulmaktadır. Halide Edip Adıvar'ın 10 Ağustos 1919 tarihinde Mustafa Kemal'e yazdığı ve Amerikan mandasının gerekliliğini savunan mektubunda kullandığı "...parasız, ihtisassız, kudretsiz..." gibi sıfatlar bu bezgin tutumu açıklıkla ortaya koymaktadır.

Bağımsızlık Savaşımızın başladığı 1920 yılında Batı'da "Doğu problemi" olarak görülen Osmanlı İmparatorluğu'nun kalıntılarının nasıl bölüşüleceği konusu, İngiltere'nin ekonomik ve politik çıkarları bakımından son derece önemli görülmekte ve kamuoyunu yakından ilgilendirmektedir.

İçlerinden birinin bugün dahi yayımladığı 'Illustrated London News', 'The Graphic' ve 'Punch' gibi haftalık yayınlar sinema ve televizyonun olmadığı bu devrede olayları okuyucularına çizim ve kısmen de fotoğraflarla ulaştırmaktadır. Yetmiş yıl önceki popüler İngiliz basınında Türk dış politikasının saygınlık imajının geçirdiği devreler ilginç karikatür, aktüel çi-

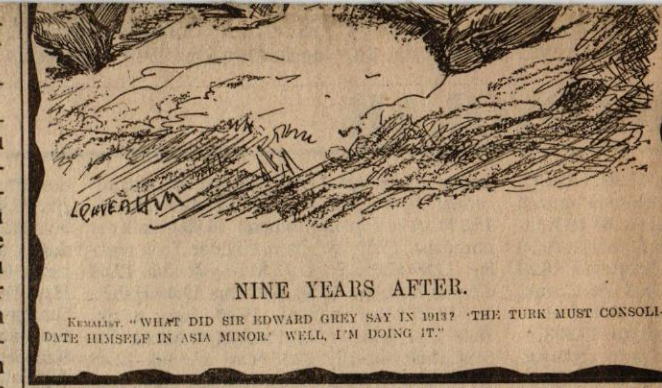
si ile İngiliz basınında zaman zaman sözümona taniyci yazılar yayımlanmaktadır.

Barış ümitleri

Londra Konferansı sonrası İngiliz kamuoyu ve siyasi çevrelerinde Türklerle gerek masa başında gerekse cepheye her türlü ilişkilerde Mustafa Kemal ve Ankara hükümetinin göz ardı edilemeyeceği kanısı belirli bir hale gelmektedir. Yayımlanan foto-röportaj ve yazılarda Mustafa Kemal ve yandaşlarından artık eşkıya diye değil, aksine ünlü bir lider diye bahsedilmektedir.

Nihayet büyük zafer

Türk egemenlik ve bağımsızlığının, ülkenin bölünmezliğinin başından beri merhamet, yakarma veya galiplerin her arzusu-na boyun eğmekle kazanılmayacağına inanan Mustafa Kemal ve Türk halkı, Afyon'da 30 Ağustos 1922 günü sadece askeri bir zafer kazanmakla kalmamış; iki yüz yıldır ilk defa barış konuşmalarına eşit şartlarla oturabilecek saygın bir ülke olma yolunda ilk adımını atmıştır.

9 YIL SONRA — Bu karikatürde Efun askerinin üzerine oturmuş olarak gösterilen ve milli kuvvetleri temsil eden Türk subayı, Anadolu'nun bölünmüşlüğüne sağladığını ilan etmektedir. (Punch, 13 Eylül 1922)

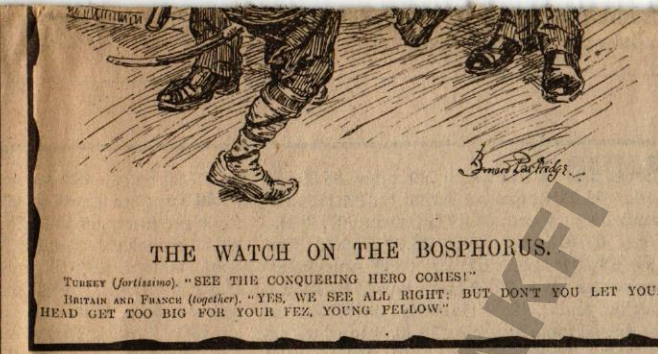
Kısa bir süre önce karikatürlerde yırtık çoraplı, yamalı şahvarlı, dudagından sigarası eksik olmayan, hantal, tembel, yüzünde riyakâr bir anlam olan Türk prototipi yerini yüzü gülen, kendinden emin, sağlıklı, kalpaklı yeni bir tipe bırakmıştır.

Milli kuvvetlerin tartışma götürmez askeri zaferleri karşısında Sevr Antlaşması'nın hemen

hemen bütün maddelerinden vazgeçen müttefikler, bilhassa İngilizler hiç olmazsa Boğazlar'ın kontrolünü elden çıkarmak istememektedir.

Lozan ve cumhuriyete doğru

Büyük zafer ve İzmir'in kurtuluşu, silahlı mücadelenin sonunu, cumhuriyete giden yolun

BOĞAZIÇI DEVRİYESİ — Türkiye - (yüksek sesle) İşte büyük kurtarıcı kahraman geliyor. İngiltere ve Fransa - (birlikte) Görüyoruz, delikanlı, dikkat et de sevincin başına vurmasın (Punch, 20 Eylül 1922)

da başını simgelemektedir. Sadece iki yıldan az bir süre önce ayakta duramayacak kadar halisiz, zavallı, hırpanı Türk, sadece kendi kaderini değiştirmekle kalmayıp dünya ulusları arasında hızlı bir saygınlık kazanmaya başlamıştır.

Türk zaferi Kral Konstantin'in tahtına, gururlu İngiliz Başbakan Lloyd George'un da iktidarına mal olmuştur.

Değişen bütün şartlara rağmen İngilizler kendini çıkarları ve imparatorluklarının devamı için vazgeçilmez saydıkları Boğazlar'ın kontrolü yolunda kuvvet gösterilerine varan girişimlerde bulunmuşlar; saray ve yandaşları hiçbir gayret ve destek vermedikleri Kurtuluş Savaşı zaferlerinin saltanatlarını devam ettireceği rüyalarını görmeye başlamışlardır.

TÜRK KONFERANSI HAMAMI — Ondokuzuncu yüzyılda ve daha önce barış konferanslarında Türkiye ile ilgili kararları hemen hemen tek taraflı almaya alışan büyük devletler, Lozan'da karşılığında değişik bir Türk delegasyonu bulmanın sıkıntısını çekmektedirler. Konferans uzadıkça müttefiklerin direnci de azalmaktadır. Karikatürde Türk hamamındaki Mustafa Kemal, Lord Curzon'a ve öteki delegelere "terlemeleri bittiyse, kese sabuna hazır olmalarını" söylemektedir. (Punch, 28 Mart 1923)

Öte yandan dünya basınına biraz analitik bir gözle tarayan bir gözlemci, Türkiye'de İstanbul dışında yeni bir politik merkezde gelişmekte olduğunu; yeni, dinamik, genç bir kadronun ülkenin geleceğinde eski, denemiş, küçük hesapların politikacıları ile Sevr'de olduğu gibi Lozan'da da kendi şartlarını rahatlıkla dikte ettirebilecekleri Türk temsilcileri ile yürütebilecekleri yolundadır.

Lozan Konferansı'nın hazırlık devresinde, İngiliz basınında genel hava, Türk zaferinin sağlanmasında hiçbir katkısı olmayan, aksine bu zafere giden yolları zorlaştırmaktan geri kalmayan sultan ve onun eski yöneticileri ile Sevr'de olduğu gibi Lozan'da da kendi şartlarını rahatlıkla dikte ettirebilecekleri Türk temsilcileri ile yürütebilecekleri yolundadır.

TRT'de saat 22.00'de Kültür Bakanlığı'nın desteği ile çekilen "Metamorfoz" adlı film gösteriliyor

Bu gece TV'de Atatürk oynayacak

Refik Erduran'ın senaryosunu yazdığı "Metamorfoz" adlı filmde Atatürk rolünde Mahir Günşiray'ı seyredeceğiz. Metamorfoz, Kurtuluş Savaşı yıllarında Türk toplumundaki hızlı değişimi konu alan bir film.

TURHAN GÜRKAN

Kültür Bakanlığı'nın öncülüğünde, Atatürk'ün yaşamını konu alan sinema filmlerinden çeki-biten "Metamorfoz", onun ölüm yıldönümüne rastlayan bu gece ekrana getiriliyor. Gazeteci, oyun yazarı Refik Erduran'ın senaryosunu yazdığı, içine belgesel bölümler de eklenen Atatürk'ün yaşamına ilişkin dramatik "Metamorfoz" filminin yönetmeni, daha önce TV'ye başarılı bir Mithat Cemal Kuntay uyarlaması "Üç İstanbul"u kazandıran Feyzi Tuna. Çetin Tunca'nın görüntülediği filmin yapım yönetmeni Fatih Aksoy.

"Metamorfoz", Kültür Bakanlığı ile Refik Erduran'ın sahibi olduğu Fora Film Şirketi ve İstanbul Film Ajansı'nın işbir-

Metamorfoz adlı filmde Atatürk'ü Mahir Günşiray canlandırıyor. (Fotoğraf: İBRAHİM GÜNEL)

liğiyle hazırlandı. İstanbul'da Galatasaray Lisesi, Pera Palas Oteli, Zapyon Rum Kız Lisesi, Ankara'da Anıtkabir, Çankaya Cumhurbaşkanlığı Müze Köşkü, Atakule ve Etnografya Müzesi'nde 22 işgününde çekildi. Laboratuvar işlemleri Mimar Sinan Üniversitesi Sinema Tele-

vizyon Merkezi'nde yapıldı. Filmin danışmanlıklarını Sinema Televizyon Merkezi Başkanı Prof. Sami Şekeroğlu ve Atatürk Yüksek Kurulu'ndan Prof. Ahmet Mumcu yaptı.

"Metamorfoz" filminde Atatürk rolünü, İstanbul Devlet Tiyatrosu sanatçılarından Mahir

Günşiray oynuyor.

Bu sanatçıyı inandırıcı olarak Atatürk'e benzetmek için Almanya ve İngiltere'den plastik uzmanları geldi. Erduran, filmde Atatürk'ün yaşamının değil, belirli bir mesajın verilmesi gereğine inandığı için görüntü olarak gösterilmesinin karşınday-

TV1 / Saat: 22.00 / TV Film

/ Metamorfoz /
Yönetmen: Feyzi Tuna / Senaryo: Refik Erduran / Görüntü yönetmeni: Çetin Tunca / Müzik: Sarper Özsan / Oyuncular: Emin And, Aslı Öykan, Mahir Günşiray, Dorothy İz, Savaş Akova, Engin İnal, Mehmet Ege, Engin Yörükoğlu, Necdet Yakın, Nedim Göknil, Metin Beğen, Kemal İnci / 1991, Fora Film Yapımı / Süresi: 106 dakika.

di. Ancak yönetmen Tuna, Atatürk'ün hiç gösterilmemesinin teknik zorluklar yaratacağını öne sürdünce, bazı planlarda gösterilmesi uygun bulundu. Atatürk yerine kamera oynayacaktı. Şimdi tül arkasından Atatürk'ü görüntü olarak izleyeceğiz.

Senaryo yazarı Refik Erduran, "Neden Metamorfoz" sorumuzu şöyle yanıtlıyor: "Atatürk'ü başka ülkelerin büyük komutan ve devlet adamlarından ayıran özellik, bir toplumu yeniden biçimlendirmedeki ustalığı ve hızıdır."

Başka yerlerde yüzyıllar süren değişiklikleri, Atatürk bizde beş yıla sığdırmıştır. Senaryoda bu başdöndürücü hızı ve başarıyı işledim. Adımı da onun için 'Metamorfoz' (Bir Sürat Rekörünün Öyküsü) koydum. Bilindiği gibi bu bir biyoloji terimidir."

Çekimden sonra konuştuğumuz yönetmen Feyzi Tuna, "Nasıl bir film oldu" sorumuzu şöyle yanıtladı: "Senaryo üzerinde oynama şansım yoktu. Kuruldan çıktığı gibi çekmek zorunda kaldım. Gönül isterdi ki Atatürk devrimlerine daha bir eleştirel yaklaşım olsun. Ancak 'Metamorfoz', sonuçta 'resmi ideolojik' oldu. Ve vatan sağolsun."

Filmin teknik çalışmalarını yöneten Onat Kutlar, söyleşimizde şunları söyledi: "Refik Erduran, modern Türkiye'nin önemini vurgulayan savsız, sade, derli toplu bir yapıt hazırlamış. Gerçi yeni bir şey söylemiyor. Ancak ileride okullarda öğrencilere ciddi bilgiler verecek önemli çalışmaların ilki."

Atatürk neden hain ilan edildi?

HİKMET ÖZDEMİR Siyaset bilimci

Yüzyılın ilk çeyreğindeki Türk milli hareketinin siyasi ve askeri önderi Mustafa Kemal, yorgun bir Osmanlı paşası değildi. Göğsü nişan ve madalya dolu zevat, Boğaz'a demir atmış yabancı donanmayı seyrederken o, Anadolu'ya gitti. Saray, iddia edildiği gibi el altından bu gidişi destekledi mi? Tartışılabilir... Eğer öyle idiye neden sonradan 'hain' diye fetva verdirdi?

Kemal Paşa, Türklerin tarihteki en büyük milli önderidir. Radikal bir cumhuriyetçidir. İmparatorluk hülyası biterken fazlasıyla gecikmiş veya geciktirilmiş Türk milliyetçiliğini 'Batı'ya rağmen' devletleştirmeyi başardı.

Bunlar olurken, 'Kürt' kimliği neden gözardı edildi?

Kürt intelligentsiası, Ankara'daki Kuvayı Milliyecilerden niye hep uzak durdu? Kemal Paşa'yı candan destekleyenler neden yalnızca Kürt beyleri idi? Tanınmış Kürt simaları nerede idiler?

Yanıtlanması gereken pek çok soru var.

Tarih ve politika çalışan kişiler elbette bu ve benzeri soruları yanıtlayacak ve 'cumhuriyetin sivil tarihi' yazılacaktır. Bu yapılırken büyük olasılıkla 'Böyle olmamalıydı' veya 'Şunlar da dikkate alınabilirdi' denilebilecek durumlar ortaya çıkacaktır.

Fakat bir gerçek var ki herkesin kabul etmesi dürüstlük olur: 1923'te bağımsız, milli devlet Türkler için bir zorunluluktan ve yönetim şekli cumhuriyet olmak durumunda idi. Atatürk buna öncülük etti.

Gerisi boş laf...

1	08.00 Açılış-TRT Çocuk Korusu
	08.25 Çocuk -Onu Görmek Demek
	08.45 Anıtkabir'den Naklen Yayın
	09.15 Çocuk Özel: Atatürk'ü Anlıyorum
	09.40 Hata Kimde?
	10.00 Haberler ve İşitme Engellilere Haberler
	10.30 Atatürk ve Anıtkabir
	10.55 TRT Çocuk Korusu
	11.20 Belgesel: Atatürk
	12.20 7'den 77'ye (Bugün köşesinde)
	13.05 Haberler
	13.15 Bugün Pazar
	14.00 Pazar Konseri (Bugün köşesinde)
	15.00 Haberler
	15.10 Türk Sineması: Ateşten Günler (Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)
	17.50 Özürlüler Dünya Güreş Şampiyonası
	18.20 Belgesel: Gün Işığına Ulaşan Selçuklu Sarayı
	18.50 Yerli Drama: Bizimkiler
	19.30 Atatürk ve Cumhuriyet'in Temel İlkeleri
	20.00 Haberler ve Hava Durumu
	20.40 Spor Stüdyosu
	22.00 Metamorfoz (Ayrıntılı bilgi 7. sayfada)
	23.45 Atatürk'ün Sevdiği Şarkılar
	00.20 Haberler
	00.35 Kapanış

2	09.58 Açılış-Merhaba Beyler (Bugün köşesinde)
	10.45 Pazar Keyfi
	11.30 Dizi: Partridge Ailesi
	11.55 Çılgınlar Yarışıyor
	12.20 Dizi: Hayat Hikâyeleri
	16.00 Dizi: Advanture
	16.30 Dizi: Cennet Kasabası
	17.20 Maç Başlıyor
	18.05 Gençlerle
	19.00 Akşam Bülteni
	19.15 Konuların İçinden
	19.40 Sine Flash
	20.00 Toplu Müzik Programı
	20.35 Dizi: Görev Vietnam
	21.35 Yarışma: Turnuva
	22.00 Gece Bülteni
	22.35 Atatürk ve Sanat (Bugün köşesinde)
	23.05 Haber Program
	23.55 Seyredemedikleriniz
	00.55 Kapanış Bülteni

3	17.13 Açılış- Telegün
	19.20 Arkası Yarın
	20.00 Festivallerden
	21.00 Dizi Film: Altın Kızlar
	21.30 Dizi: Yukarıdakiler Aşağıdakiler
	22.20 Western: Molly ve Kanunsuz John (Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)
	23.55 Kapanış

7	16.58 Açılış- Dizi: Blossom
----------	-----------------------------

TRT ve STAR'da günün filmleri

STAR 10.00

Robenson ve Cuma (Man Friday) — Robenson Cruse öyküsüne, Cuma'yı daha "akıllı" ve olumlu gösteren bir yaklaşım denemesi. Daha önce TRT'nin de gösterdiği bu 16 yıllık İngiliz filmi, pazar sabahı pek sıcak olmasa da tebesümler uyandırabilecek bir deneme. Jack Gold yönetmiş, Peter O'Toole ve Richard Roundtree oynuyorlar.

STAR 14.05

Dragnet — Los Angeles'ta yasadılara karşı savaşan 2 polislin serüvenleri. Sinemanın ilk kez 1950'lerde eğildiği, sonradan bir TV dizisine dönüşen serüvenleri 1987 yılında yeniden canlandırma çabası. Senaryo yazarlığından gelme Tom Mankiewicz'in yönettiği filmde Dan Aykroyd, Christopher Plummer, Tom Hanks gibi ünlüler var. Rahatça izlenebilir.

TV4 17.25

Kardeşler (Brothers by Choice) — TRT'nin bülteninde konusu ve Türkçe adı belirtilmemiş bu film, genelde son yılların serüven filmleriyle tanınan yönetmen William Fruet'in imzasını taşıyor. Oyuncuları ise Yannick Bisson, Charley Higgins gibi tanıdık olmayan isimler. Artık ne çıkarsa bahtınıza!...

STAR 18.00

Geste Kardeşler (The Last Remake of Beau Geste) — Kuzey Afrika'da lejyonda savaşan askerlerin serüvenlerine komik bir yaklaşım denemesi. Serüven filmlerinin klasikleşmiş öykülerinden Beau Geste'e komik bir içerik vermeyi deneyen bu filmi, Mel

Star'da 20.30'da ekrana gelecek 'İçimizde Biri Var' adlı filmde Martin Short, Dennis Quaid ve Meg Ryan başrol oynuyor.

Brooks ekibinden Marty Feldman yönetmiş ve başrolü üstlenmişti. Daha önce de küçük erkana gelen filmde ayrıca Ann-Margret, Michael York, Peter Ustinov, Trevor Howard gibi ünlüler var. Daha önce görmeyenlerin bu kez rahatça izleyebileceği, biraz denetimsiz ama yer yer hoş bir güldürü.

STAR 20.30

İçimizde Biri Var (Inner Space) —

Orduda tıbbi araştırmalarda görevli bir uzman, bedeninin minikleştirilmesine, sonra da yanlışlıkla bir yabancı'nın bedenine "zerkedilmesine" tanık olur. Son günlerde basında yer alan kimi haberlerin doğruladığı fantezi bir bilim-kurgusal masal. Bu Steven Spielberg yapımını Joe Dante yönetmiş, Dennis Quaid, Meg Ryan, Kevin Mc Carthy oynamışlardır. Özellikle kimi teknik hileleriyle dikkati çeken film, yalnız türünün ilginç örneklerinden biri değil, aynı

zamanda kederli bir TV'de sinema pazarının da en ilgiye değer filmi.

TV3 22.20

Molly ve Kanunsuz John (Molly and the Lawless John) — Genç bir yasadışının serüvenleri. 1972 yapımı bu sıradan westerni Gary Nelson yönetmiş. Clu Gulager, Sam Elliott gibi oyuncuların arasında bir zamanların yetenekli kadın oyuncusu Vera Miles'ı bulmak ilginç bir sürpriz olabilir.

TV1 TÜRK SİNEMASI: ATEŞTEN GÜNLER 15.10

ZUHAL OLCA — Cumhuriyet döneminin önemli olavlarının

Kurtuluş Savaşı destanı

Ateşten Günler Yönetmen-Senaryo: Ziya Öztan / Yapıt: Halide Edip Adıvar / Görüntü yönetmeni: Hüseyin Özşahin / Müzik: Serdar Kalafatoğlu / Oyuncular: Can Gürzap, Zuhâl Olcay, Ahmet Levendoğlu, Macit Sonkan, Metin Belgin, Jale Birsnel, Gülşen Tuncer, Müşfik Kenter, Erol Keskin, Zihni Küçümen, Nüvit Özdoğru / 1988, Ankara TV yapımı

TV Servisi — 1884-1964 yılları arasında yaşamış Halide Edip Adıvar'ın 1922'de yazdığı, edebiyatımızda Kurtuluş Savaşı üzerine yazılmış romanların ilki ve hâlâ en güzeli olarak değerlendirilen 'Ateşten Gömlek' yapıtı, üç yıl önce TV1'de dört bölümlük dizi olarak gösterilmişti. 'Ateşten Günler' adıyla ekrana gelen dizinin senaryosunu yazıp, yönetmenliğini yapan Ziya Öztan daha sonra bunu kısaltarak 155 dakikalık sinema filmine dönüştürdü. 1988'de 7.

İzmir'in işgalinde kocası ve çocuğu Yunanlılar tarafından öldürülen Ayşe (Zuhâl Olcay) bir İtalyan ailenin yanına sığınarak İstanbul'a Hariciye Nezaretinde kâtip olan akrabası Peyami'nin (Ahmet Levendoğlu) yanına gider. Ulusal coşku içinde çalkalanan İstanbul'da protesto mitingleri yapılmaktadır. Ayşe, Peyami ve onun arkadaşı Binbaşı İhsan (Can Gürzap), Kuvayı Milliye'ye katılmak üzere Anadolu'yla geçerler. Hem Peyami, hem İhsan, hastabakıcılık yapan Ayşe'yi içten içe sevmeye başlamışlardır. Bu aşk, her ikisi içinde bir 'ateşten gömlek' olmuştur.

Cumhuriyet tarihinin önemli olaylarını gerçek mekânlarda dramatize eden filmde İstanbul ve İzmir'in işgali, iç ayaklanma-

TRT'de yeni atamalar

■ ANKARA (Mak Ajans) — TRT'de Genel Müdür Yardımcılığı'na ve Haber Dairesi Başkanlığı'na Personel Dairesi Başkanı Halil Dinçol atandı. Halil Dinçol'dan boşalan Personel Dairesi Başkanlığı'na da Teftiş Kurulu'ndan Erol Alkılıncı getirildi. Haber Dairesi Başkanlığı'na da başkan yardımcılarında Şahap Alp getirildi. Haber Dairesi Başkanlığı'na vekâlet eden Savaş Kırahtı ise uhdesinde bulunan Dış Yayınlar Dairesi Başkanlığı'na geri döndü. Beş yıl süreyle Dış Yayınlar Dairesi Başkan Yardımcılığı yapan Şahap Alp, bir yıldan beri de Haber Dairesi Başkan Yardımcılığı görevini yürütmekteydi...

BUGÜN

■ 7'den 77'ye TV1 12.20 Barış Manço, programda, 10 Kasım nedeniyle Dolmabahçe Sarayı'nda bulunan Atatürk'ün odasından seslenecek. Dünya Turu bölümünde ise Bulgaristan'ın Kırcaali şehrinde yapılan çocuk müzik şenliği ekrana gelecek.

■ Pazar Konseri TV1 14.00 Hikmet Şimşek tarafından sunulan programda, özel 10 Kasım bölümü ekrana gelecek. Programda Beethoven'in Eroica Senfonisi'ni Herbert Von Karajan yönetiminde Berlin Filarmoni Orkestrası seslendirecek.

■ Merhaba Beyler TV2 10.00 Bu bölümde konuk olacak Rutkay Aziz'le Atatürk rolü üzerine söyleşi, Serap Aksoy ve kızı ile röportaj yer alacak.

■ Atatürk ve Bilim TV2 22.35 Sezen Ünal'ın hazırladığı programda Atatürk'ün bilimsel düşünce sistemi, bilimselliği toplumsal yaşamda nasıl kurumsallaştırdığı ele alınıyor. Programa Prof.Dr. Sina Akşin, Prof.Dr. Özer Ozankaya, Prof.Dr. Cahit Ant, Prof.Dr. Beyazıt Çakıroğlu ve Prof.Dr. İlter Turan katılıyor.

UYDULAR

RTL PLUS 21.15 Gölün Kı-

17.25 TV'de Sinema: Kardeşler (Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)

18.55 Gençlik Günlüğü

19.40 Fizikle Eğlenelim

20.00 Arkası Yarın: Yıldızla Ulaşmak

20.30 Arkası Yarın: Hayat Ağacı

20.55 Belgesel: Yanardağların Dünyası

21.20 Dizi: Gurur Dünyası

21.45 Bir Solist

22.10 Bir Kelime Bir İşlem

22.40 Dizi: Eski Polis- Kapanış

17.58 Açılış - 7'den 77'ye

18.45 Tarihte Bu Hafta

19.00 Haberler

19.15 Pazar 91

21.15 Anıtkabir Törenleri

22.00 Haberler İngilizce ve Almanca Haberler

22.45 Belgesel: Atatürk

23.45 Bugün Pazar

00.25 Spor Stüdyosu

01.30 Kapanış

07.00 Çizgi Film: Postacı

07.25 Kukla Şov: Charlie

07.50 Kukla Şov: Fırtına Kuşlar

08.15 Kukla Şov: Marifetli Meyvalar

08.40 Çizgi Film: Transformers

09.05 Çizgi Film: Ninja Kaplumbağalar

09.30 Komedi Dizisi: Taksi Durağı

10.00 Sinema: Robenson ve Cuma (Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)

12.00 Dizi: Hayat Devam Ediyor

12.50 Komedi Dizi: Bebekler

13.15 Dizi: 240 Robert

14.05 Sinema: Dragnet

(Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)

15.55 Polisiye Dizisi: 21. Cadde

16.45 Komedi Dizisi: Charles İş Başında

17.10 Komedi Dizisi: Sürpriz Akraba

17.35 Komedi Dizisi: Şerefe

18.00 Sinema: Geste Kardeşler

(Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)

19.30 Star1 Haber

20.00 Spor Stüdyosu

20.30 Sinema: İçimde Biri Var (Ayrıntılı bilgi yandaki sütunlarda)

22.30 Star1 Haber

22.40 Dizi: Tepedekiler

23.30 Kırmızı Koltuk

00.30 Star1 Haber

00.40 Gece Jimnastiği

00.50 Dizi: İkiz Tepeler

01.40 Polisiye Dizi: Mike Hammer

02.30 Polisiye Dizi: Yargıç ve Cellat

03.20 Belgesel: Hollywood Anıları

04.10 Sugar Ray Leonard ve Boks

05.00 Müzik

06.00 High Five

06.30 Çizgi Film: Yeşil Dev

dramatize edildiği filmde Zuhul Olcay savaş yıllarındaki bir habercinin hayatını anlatıyor. İstanbul Festivali'ne katılan bu film, Fransız TV-Mondes yayın kuruluşuna, Ja-

RADYO 1 04.55 Açılış, program. 05.00 Haberler. 05.05 Rumeli ve Serhat türküler. 06.00 Deniz hava raporu. 06.05 Günaydın. 07.30 Haberler. 07.40 Hafif müzik. 08.00 Şiirlerde Atatürk. 08.20 Rumeli türküler. 08.45 Anıtkabir'den naklen yayın. 09.15 Hafif müzik. 09.30 Ataturk'ten anılar. 10.00 Haberler. 10.05 Türk sanat müziği toplu program. 10.30 Atatürk ve çağdaşlaşma. 11.00 Haberler. 11.05 Yurttan sesler özel program. 11.35 Beraber ve solo şarkılar. 12.00 Haberler. 12.05 Atatürk ve demokrasi. 12.55 Reklamlar ve radyo programları. 13.00 Haberler. 13.15 Hafif müzik. 13.30 Bölgesel yayın ve reklamlar. 14.30 Atatürk ve eğitim. 15.00 Haberler. 15.05 Beraber ve solo türküler. 15.30 Gençlerin gözüyle Atatürk. 16.00 Haberler. 16.05 Solistler geçidi. 16.35 Atatürk ve sanat. 17.00 Haberler. 17.05 Türk halk müziği toplu program. 17.35 Ata'nın son yolculuğu. 18.00 Solistlerden birer şarkı. 18.30 Anıtkabir. 18.50 Bölgesel yayın ve reklamlar. 19.00 Haberler. 19.30 Parlamentoda bu hafta. 20.00 İyi uyuklar çocuklar. 20.10 Türküler geçidi. 20.30 Türk bestecilerinden. 21.00 Haberler. 21.05 Beraber ve solo şarkılar. 21.30 Spor dergisi. 22.00 Küçük konser. 22.30 Beraber ve solo türküler. 23.00 Haberler. 23.15 Pazar gecesi (2). 00.55 Günün haberlerinden özetler. 01.00 Program ve kapanış. 01.05 - 04.55 Gece yayını.

RADYO 2 07.00 Açılış, program ve haberler. 07.05 Solistlerden seçmeler. 07.30 Haberler. 07.40 Türküler geçidi. 08.00 Türk sanat müziği toplu program. 08.30 Hafif müzik. 08.45 Anıtkabir'den naklen yayın. 09.15 Hafif müzik. 09.30 Sabah konseri. 10.00 İllermiz folklorumuz. 10.20 Hayaat bir gemi. 11.00 Haberler. 11.05 Çocuklarla baş başa. 12.00 Pazar neşesi. 13.00 Haberler. 13.15 Sazlarla Türk sanat müziği. 13.30 Çocuk ve kitap. 13.45 Çocuklar şarkı söylüyor. 14.00 Sanatın inanılmaz öyküsü. 14.30 Küçük konser. 15.00 Haberler. 15.05 Uygurluk yolunda. 15.25 Yurttan sesler özel program. 15.55 Hafif müzik. 16.00 Stüdyo— C.16.30 Solistlerden seçmeler. 17.00 Haberler. 17.05 Çağdaş Türk sanat müziği. 17.50 Hafif müzik. 18.00 Atatürk ve çağdaşlaşma. 18.30 Türk halk müziği toplu program. 19.00 Haberler. 19.30 Parlamentoda bu hafta. 20.00 Solistler geçidi. 20.30 Radyo tiyatrosu. 20.30 Atatürk ve demokrasi. 21.20 Türk bestecilerinden. 22.00 Beraber ve solo türküler. 22.30 Türkçe sözlü hafif müzik. 22.45 Bir roman / bir hikâye. 23.00 Haberler. 23.15 Beraber ve solo şarkılar. 23.40 Hafif müzik. 23.55 Unutmadığımız eserler. 00.55 Günün haberlerinden özetler. 00.58 Program ve kapanış.

RADYO 3 07.00 Açılış, program ve haberler. 07.05 Güne başlarken. 08.00 Sabah konseri. 08.45 Anıtkabir'den naklen yayın. 09.15 Hafif müzik. 09.30 Atatürk ve çoksesli sanat müziği. 11.00 Mavi nota. 12.00 Haberler. 12.15 Geç-

RADYOLAR

miştin günümüze. 13.00 Yeni plaklar, yeni yorumlar. 14.00 Haberler. 14.15 Pazardan pazara. 15.00 Caz ve pop dünyasından. 16.00 Müzik panoraması. 16.30 Avrupa müziğinde Türk renkleri. 17.00 Haberler. 17.15 Mavi yolculuk. 17.45 Gençlik koroları. 18.00 Teleskop. 19.00 Haberler. 19.15 Mavi yolculuk. 19.45 Hafif müzik. 20.00 Diskotektan mikrofona. 21.00 Müzik ekspresi. 22.00 Haberler. 22.15 Mavi yolculuk. 22.45 Hafif müzik. 23.00 Dünya radyolarından, müzik festivallerinden. 24.00 Gece ve müzik. 00.55 Günün haberlerinden özetler. 00.58

RADYO 4 07.00 Açılış, program ve haberler. 07.05 Türküler ve oyun havaları. 07.30 Solistler geçidi. 08.00 Türküler. 08.15 Şarkılar. 08.30 Türkülerden bir demet. 09.00 Haberler. 09.05 Şarkılar ve oyun havaları. 09.30 Türküler geçidi. 10.00 Haberler. 10.05 Solistler geçidi. 10.35 Türküler geçidi. 11.00 Haberler. 11.05 İstekleriniz mikrofonda. 12.00 Haberler. 12.05 Bir solist. 12.35 Küçük koro. 13.05 Türküler ve oyun havaları. 13.30 Solistlerden seçmeler. 14.00 Haberler. 14.05 Türküler geçidi. 14.30 Bir solist. 15.00 Duygu demeti. 16.00 Haberler. 16.05 Şarkılar. 16.20 Türküler. 16.35 Solistler geçidi. 17.00 Haberler. 17.05 Türkülerden bir demet. 17.30 Fasil. 18.00 Erkekler topluluğundan türküler. 18.30 Solistler geçidi. 18.58 Program ve kapanış.

POLİS TÜRKİYE 06.58 Açılış, Program. 07.00 Tatil Sabahı. 07.45 Enstrümantal Müzik. 08.00 Sabahın Konukları. 08.30 Yol Durumu. 08.35 İşte Saz İşte Söz. Solist: Ali Rıza Gündoğdu. 09.00 Sabahın Getirdikleri. 09.30 Yol Durumu. 09.35 Atatürk'ün Sevdiği Şarkılar. 09.55 Hava Durumu. 10.00 Müzik Dünyası. 11.00 Bir Sanatçıyla Beraber: Müzeyyen Senar. 11.25 Necla Erol'dan Türküler. 11.45 Kayıp Haberleri. 11.50 Sizin Seçtikleriniz. 12.55 Türkçe Sözlü Hafif Müzik. Solist: Aydın Tansel. 13.20 Solistlerden Birer Şarkı. 13.50 Hafif Müzik Dünyasından. 14.40 Yol Durumu. 14.45 Türküler Geçidi. 15.15 Atatürk'ün Sevdiği Şarkılar. 15.35 Müzik Dağarcığı. 16.05 Kayıp Haberleri. 16.10 Solistler Geçidi. 16.40 Ahmet Sezgin'den Türküler. 17.00 Türkçe Sözlü Hafif Müzik. 17.20 Gün Biterken.

Haftanın Barometresi

- Sağlığınıza bir tutam ilaç da BAROMETRE'den. Bu haftadan itibaren 15 günde bir Opr. Dr. Mümtaz Seçkiner'le daha sağlıklı olmanızın yollarını araştıracağız.
- Yıl 2001. Dünya 2001'e nasıl hazırlanıyor, biz ne yapıyoruz, 2001 hemen yarın mı, yoksa çok uzaklarda mı?
- Türk tepe yöneticileri hak ettiklerini alabiliyorlar mı?
- Bankacılar Birliği'ne neden ihtiyaç duyuldu?

Bu soruların cevabını bu haftaki BAROMETRE'de bulabilirsiniz.

BAROMETRE

"okumak işinizin parçasıdır"

ABONE ve ADRES değişikliği için

ANKARA(4) 127 11 17 Rıdvan Pars	BURSA(24) 23 11 72 Gurhan Çetinkaya	ESKİŞEHİR(221) 35 623 Bn. Neşe Gurbuz	MALATYA(821) 30 084 Vahap Altınok
İSTANBUL(1) 152 72 00 Bn. Ümit Güleç	İZMİR(51) 22 40 72 Atilla Yaman	ADANA(711) 121 954 Hüseyin Özdal	KAYSERİ(35) 14 48 48 Kemal Nakipoğlu
			ÇORUM(469) 26 312 Nebi Hançerli

Türkp petrol / Castrol

START

İZLEDİLER BİLEMEDİLER

27 Ekim 1991 Pazar günü saat 18.10'da TV-1'de yayınlanan 73. Castrol START 'ta, armağan sorumuz şuydu:

"Manx Rallisi, İngiltere Açık Ralli Şampiyonası'nda lider durumda bulunan Colin McRae'nin bu sezon kazandığı kaçınıcı zaferdi? Ve daha önce kazandığı yarışlar hangileriydi?"

Doğru yanıt, "Manx Rallisi, Colin McRae'nin bu sezon dördüncü zaferiydi. Daha önce Talkland, İrlanda Turu Rallisi ve 3. İskoçya Rallisi'ni kazanmıştı" olmalıydı.

Gelen yanıtların tümü doğru olmadığından, bu haftaki armağanımız 25 adet Castrol START spor çantasını hiçbir yarışsever kazanamadı.

ADRES DEĞİŞİKLİĞİ

Aşağıda adları bulunan şanslı yarışseverler:

Castrol START 'tan kazandığınız armağanlar, adresiniz bulunmadığından geri döndü. Lütfen (1) 136.02.99 numaralı telefondan bizi arayıp doğru adresinizi bildirin. Armağanlarınızı tekrar gönderelim.

Erdal KARAGÜL - BURSA
Çağatay CANDANOĞLU - BURSA
Hakan USLU - ANKARA
Ayşe KAYA - KOCAELİ

İnan KAYNAR - ESKİŞEHİR
Metin VURALKAN - KAHRAMANMARAŞ
Firat SEZER - ANKARA
Hakan MERTOL - BURSA

ÇAY VE SOHBET GÜNLERİ

Castrol START 'ın okurları yeni sürprizi:
Çay ve sohbet günleri...
"En büyük ralliçi" Emre Yerlici ile okulunuza geliyoruz.
Ayrıntılı bilgi Castrol START 'ta,
17 KASIM Pazar TV-1 18.10

Castrol START

yısında. 22.50 Spiegel TV 23.30 Prime Time. 23.50 Pompon Rouge Kalesi. 00.25 Playboy Late Nigt. 01.25 Türk Yemişleri. 03.30 Kapanış.

BBC TV EUROPE 20.15

Yarının Dünyası. 21.45 Silah. 21.00 Dixon ve Yeşil Dok. 21.30 YGA BBC Londra'dan Haberler ve Hava Durumu. 22.30 Eğitici. 23.20 Jute Kenti. 00.20 Para. 00.55 Dünya Kelime Oyunu Şampiyonası. 01.25 Kapanış.

SUPER CHANNEL 19.30

Dini Program. 20.00 Video Moda. 20.30 Panorama. 21.00 TV'de Sinema: Bay Wong Çin Mahallesi. 23.00 BBC Haberler.

SAT1 20.20 Şans Çarkı. 21.05

Hava Durumu. 21.15 Bombacı. 23.00 Hava Durumu. 23.05 Kuledi Söyleşi. 00.20 Haberler. 00.30 Gori. 01.55 Spor. 03.10 Program.

ET-1 19.00 Show. 20.00 Spor.

21.00 Haberler. 21.30 Atina'da Soygun Fil. 23.00 Film. 24.00 Haberler. 00.05 Filmin Devamı. 00.55 Wolf.

ET-2 18.00 Futbol. 19.30 Spor.

21.00 Müzik. 21.30 Haberler. 22.00 Mafyacı Akramam. 23.45 Müzik. 24.00 Haberler. 00.15 Bugün Gibi. 00.20 Brother From Another Planet Film.

RAI UNO 20.50 Hava Durumu.

21.00 Haberler. 21.25 Spor Haberleri. 21.40 Film. 23.15 Pazar Spor. 24.00 Flaş Haberler. 00.05 Pazar Spor. 00.45 Spor. 01.30 Gece Haberleri-Hava Durumu. 02.00 Film.

RAI DUE 20.45 Haberler.

21.00 Pazar Sprint. 22.10 Cesur ve Güzel. 23.15 Yıldız Oyunları. 00.15 Gece Haberleri, Hava Durumu. 00.35 Yaşam Kaynağı. 01.05 Haber Dosyası. 02.05 Rock Pop Caz.

3 SAT 20.00 Bugün. 20.30 Bir

Viyana ile Evlenme. 21.55 Düşün, Kültürel Yarışma. 22.50 Viyanadaki Danimarkalı. 23.20 Mozart, Piyano Konseri. 23.55 O Zamanlar Avusturya. 00.35 25 Yıl Önce. 01.10 Haftaya Bakış. 01.45 Manşetler.

PRO 7 20.30 Billy Cossby.

21.00 Haberler. 21.15 Perry Mason. 23.15 San Francisco Sokakları. 00.10 Barbara. 01.50 Haberler. 02.00 Harry'nin Olağanüstü Mahkemesi. 02.25 Kobra.

TV5 19.50 Gözkırpma. 20.00

Kuzey Güney. 20.30 Haberler. 21.00 7/7. 22.00 Haberler. 22.30 TV'de Sinema. 24.00 Haberler. 00.20 Sinerama. 01.30 Kısa Metraj Video.

1 PLUS 16.45 Beşinci Zaman.

17.45 Pluspunkte. 18.15 Son Yaz. 19.00 Haberler. 19.05 Boeing. 19.30 Çizgi Filmler. 19.45 Lassie'nin Maceraları. 20.15 Aushwitz. 21.00 Haberler. 21.15 Kongre Tutanakları. 22.30 Anton Dvorjak.